

СУЧАСНА ШКІЛЬНА ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТА: НОВИЙ ПІДРУЧНИК УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ 10-ГО КЛАСУ

Анатолій ФАСОЛЯ,

*канд. пед. наук, провідний науковий співробітник
відділу навчання української мови і літератури*

Валентина ТИМЕНКО,

*молодший науковий співробітник
відділу навчання української мови і літератури*

УДК 371.3:821.161.2

У статті охарактеризовано новий підручник української літератури для 10 класу, авторського колективу Інституту педагогіки НАПН України. Розкрито зміст основних рубрик навчальної книжки, подано зразки запитань і завдань.

Ключові слова: *підручник, українська література, особистісно орієнтований, компетентнісний, діяльнісний підходи, читацький путівник, культурно-мистецький контекст.*

Вимога створення підручника з української літератури, нового за змістом, функціями, принципами подачі матеріалу визначає інноваційні культурологічні, естетичні й дидактичні підходи. Така навчальна книга – дороговказ для особистісного цілевизначення учня, вибору ним індивідуальної освітньої траєкторії; метапредметна основа навчального процесу, продуктивність навчання (особистісне освітнє зростання), принцип первинності освітньої продукції учня (особистісний погляд на фундаментальні досягнення людства в мистецтві) та ситуативності навчання, принцип освітньої рефлексії.

Підручник «Українська література. 10 клас (рівень стандарту)» для закладів загальної середньої освіти. Автори – Фасоля А. М., Яценко Т. О., Уліщенко В. В., Бійчук Г. Л., Тименко В. М. відповідає вимогам Державного стандарту освіти та чинній програмі з української літератури. Головне його завдання — зацікавити учня художнім твором як явищем мистецтва слова, специфічним засобом пізнання світу і себе в ньому, навчити самостійно здобувати і застосовувати знання, керувати читацьким і особистісним розвитком.

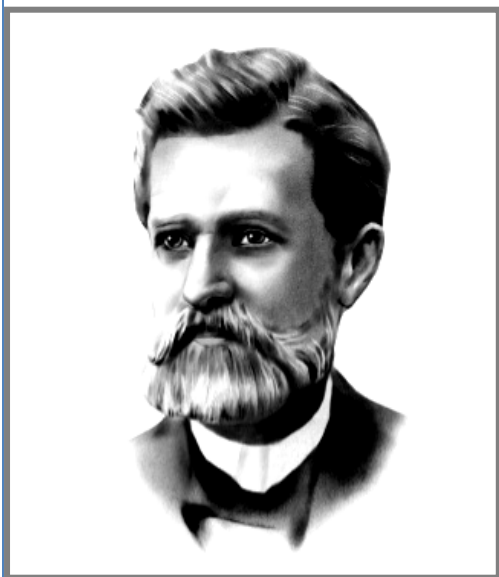
Зміст підручника побудований на засадах особистісно зорієнтованого, компетентнісного і діяльнісного підходів. Розділи мають оригінальну структуру і містять: епіграфи: цитата самого письменника, зміст якої відображає авторський погляд на художню творчість, письменницьку працю, самого себе тощо, і цитата літературознавця, критика, культурного чи історичного діяча тощо про автора і його творчий спадок; коротка узагальнена характеристика–представлення письменника; емоційно-образний «портрет» письменника (фрагменти свідчень очевидців, уривків зі спогадів, листів); стислий виклад основних фактів біографії; характеристику художнього світу письменника (основні теми, мотиви, художні особливості стилю тощо); запитання і завдання для актуалізації суб'єктного досвіду й опорних знань; літературознавчі статті: оглядову (про творчість автора загалом) і «адресну» про твір, що вивчається текстуально; матеріал про твір в культурологічному контексті; пояснення призначених для вивчення літературознавчих термінів; запитання і завдання, у т. ч. компетентісно зорієнтовані, для налагодження діалогічної взаємодії з текстом художнього твору (для самостійної, парної і групової роботи); матеріали для додаткового читання; різнорівневі запитання і завдання, у т. ч. компетентісно зорієнтовані, для самоконтролю і підсумкового оцінювання; рефлексійно оцінювальні завдання; теми проектів; електронні адреси і списки рекомендованої літератури.

Однією з головних ідей концепції підручника є турбота про системний розвиток особистості учня. Кожному учню дається можливість вибрати свої цілі і завдання, а також доповнити їх власними, що сприяє більш ефективному досягненню мети і вибору індивідуального шляху саморозвитку і самореалізації.

У процесі вивчення літератури школярі індивідуально складають програму самоосвіти відповідно до обраної проблеми, намічають коло художніх, публіцистичних, критичних, літературознавчих робіт, здійснюють бібліографічний пошук тощо. Вивчення літератури – засіб зрозуміти себе і свої почуття краще, отримати навички в поясненні, що вражає або

розчаровує. Це спроба відповісти на ключове питання: «У чому цей твір змінив мене?». Мета набуття літературної компетенції – знання про українську, зарубіжну літературу, вміння глибоко й естетично повноцінно сприймати літературний твір, його психологію, філософію тощо, відчуття внутрішньої потреби в неперервному вдосконаленні й реалізації власних творчих можливостей.

Алгоритмічним є подання навчального матеріалу: портрет письменника; цитата-самохарактеристика митця; цитата літературознавця.

ІВАН НЕЧУЙ-ЛЕВИЦЬКИЙ

(Іван Семенович Левицький)

25 листопада 1838 – 2 квітня 1918

Художник повинен бути в своїх творах дзеркалом громади, але дзеркалом високої ціни, в котрому б одбивалась життя правдива, добре спорядкована й згрупована, освічена вищою ідеєю.

Іван Нечуй-Левицький

Творчість І. Нечуя-Левицького засвідчує появу нової концепції людини й дійсності... Увесь художній репертуар прози письменника зорієнтований на творення нового образу українства...

Інна Абрамова, дослідниця творчості І. Нечуя-Левицького

Яскраві, змістовні цитати дають учневі можливість подивитися на особу письменника з різних точок зору. Такий підхід розвиває критичний спосіб мислення і вчить саморефлексії. Читачі, простежуючи творчий шлях письменника, еволюцію літературно-художніх принципів, моральні та філософські пошуки тощо, виявляють особливості відображення основних ідей та проблем епохи. Важливим для авторів підручника є показ індивідуальності втілення ідей у творі, різноманіття стилів і способів письменницької художнього-образної уяви: (синтетична (гр., поєднуюча) уява І. Карпенка-Карого, гумористично-сатирична складова художнього мислення І. Нечуя-Левицького, епічність художнього мислення Панаса Мирного, асоціативно-образна природа художнього мислення Михайла Коцюбинського, естетизм й емоційність художнього мислення Івана Франка,

синкретизм художнього мислення Ольги Кобилянської, модерністське художнє мислення Миколи Вороного, міфологічні парадигми художнього мислення Лесі Українки, філософія екзистенціалізму художнього світу Василя Стефаника тощо.

Підручник має такі рубрики: «Художній світ письменника»: матеріали, які допоможуть сформуванню загального розуміння спадщини митця (його епоха; тематика, проблематика, загальна характеристика творчості) і проникнути в глибини твору, що вивчається текстуально. Автори підручника використовують епіграф до рубрики як виразник концепції художньо-публіцистичного тексту, який передує текстовому сприйманню. Наприклад, якщо мова буде йти про художній світ Панаса Мирного: «...вся творчість Панаса Мирного, насамперед два завершених романи, знаменують повний відхід української прози від етнографізму та побутописання, зосередження уваги на злободенних соціальних проблемах» (В. Черкаський¹).

«Читацькі діалоги»: теоретичний матеріал, поради для налагодження діалогу з текстом. Діалогічний стиль спілкування авторів підручника з учнями-читачами.

ЧИТАЦЬКІ ДІАЛОГИ

Пам'ятаєте, мета навчання літератури – стати компетентним читачем. І означає це серед іншого, не лише оволодіння предметними знаннями і вміннями, а й формування здатності самостійно керувати читацькою діяльністю і читацьким розвитком.

Перегляньте визначені на початку навчального року цілі: які з них досягнуті, а над чим ще варто попрацювати.

Обміняйтеся міркуваннями і враженнями з однокласниками.

Заповніть анкету «Я – читач учора, сьогодні, завтра» (Додаток 2). Вона містить перелік читацьких умінь і критерії оцінювання їх сформованості.

Визначте, якими вміннями ви оволоділи та укладіть перелік на наступний місяць (чверть, семестр). Після завершення визначеного терміну поверніться до анкети і проаналізуйте, наскільки успішним був ваш шлях до компетентного читача. Обговоріть результати з однокласниками, порадьтеся з учителем, рідними. Наполегливо працюйте – й успіх гарантовано!

Ми вам цього щиро бажаємо!

¹ Черкаський В. М. Художній світ Панаса Мирного. – К. : Дніпро, 1989. – С. 7.

«Читацький самоконтроль»: завдання для перевірки рівня навчальних досягнень, рефлексії виконання запланованого, змін у читацькому й особистісному розвитку. «Довідник читача»: визначення літературознавчих термінів, понять тощо. «Культурно-мистецький контекст»: матеріали, у яких проводяться мистецькі і міжпредметні паралелі. «Запитання і завдання»: для вироблення умінь діалогічного прочитання твору, визначення рівня навчальних досягнень. «Ваші читацькі проекти»: назви навчальних проектів, поради щодо їх написання тощо. «Домашнє завдання»: для самостійного виконання вдома. «Читацьке дозвілля»: кросворди, літературні ігри, конкурси тощо.

Діалогічність підручника забезпечують: стиль спілкування авторів з учнями-читачами; стилістика тексту (пріоритет художньо-публіцистичного стилю); специфіка подання навчального матеріалу, запитання і завдання для налагодження діалогічної взаємодії з художнім текстом, творами інших видів мистецтв. Завдання у формі читацьких діалогів спонукають десятикласників до активної співпраці, а відповіді однокласників відіграють ключову роль: через взаємодію зі своїми однолітками учні мають можливість вийти за рамки первинної читацької реакції і взяти до уваги інші ідеї та інтерпретації, тим самим розширюючи власну точку зору. Читацька рефлексія допомагає визначити свою роль як читача. Замість єдиної інтерпретації літературного твору учні вчаться визначати свій власний сенс, співвідносити проблеми літературний твір і власного життєвого досвіду.

Запропонована система запитань і завдань у підручнику ґрунтується на дотриманні основних змістових ліній, визначених державними стандартами, що допомогло вдосконалити технології навчання на уроках літератури, зважити на сучасні вимоги до навчальної книжки, репрезентувати новітні технології у навчальні і виховні мистецтва слова. У процесі роботи над сторінками до підручника з української літератури для 10 класу було враховано, що учні-читачі цієї вікової категорії прагнуть опрацювати теоретичний матеріал, критично осмисливши його. У ході педагогічного експерименту було визначено методи, прийоми, засоби, які безпосередньо впливають на формування інтересу до літератури як мистецтва слова: залучення різних видів мистецтва у процесі роботи над літературним твором: репродукції картин, фото скульптурних, архітектурних пам'яток, уривки музичних творів та їх естетичний аналіз; перегляд з допомогою аудіовідеозаписів театральних і телеспектаклів, кіно- і телефільмів; художнє читання уривків з творчих робіт учнів, які відтворюють враження від мистецьких творів; створення проблемних ситуацій, дискусія; евристична бесіда, порівняльний аналіз художніх творів різних мистецтв; дослідницько-

пошуковий метод тощо; відбір мистецьких творів до програмового матеріалу з української літератури (живопис, музика, скульптура, архітектура, кінокартини, телефільми та театральні спектаклі) за різними видами та ознаками взаємодії. Таким чином забезпечується реалізація вимог Національної стратегії розвитку освіти України: виховання людини інноваційного типу мислення та культури, формування кваліфікованого читача, здатного осмислювати процес читання як етап власної творчості і духовного розвитку.

Ілюстративний матеріал дає можливість для встановлення міжпредметних зв'язків і розгляду твору в культурологічному контексті за допомогою запитань і завдань до картин, ілюстрацій тощо.

Підручник реалізує ключову ідею авторської Концепції літературної освіти в старшій школі: засобами предмета допомогти учневі у його самопізнанні, життєвому самовизначенні, саморозвитку, само здійсненні, сформуванню компетентного учня-читача як суб'єкта читацької діяльності, особистісного і читацького саморозвитку. Він є зручним та доступним для використання як учнями, так і учителем.

Підручник написаний з урахуванням наукових досліджень українських літературознавців минулого і сучасних. *«Нечуй не звичайна собі постать у нашому письменстві, він починає своїми творами новий період в історії літератури – період панування справжнього, не «етнографічного» реалізму. Без Нечуя не можна собі з'ясувати Панаса Мирного, Грінченка, ба навіть Коцюбинського... Нечуй починає собою нові сторінки в літературі. Це не тільки свіжа сила, але й новатор, з новою манерою письма, з новим соціальним горизонтом»* (Є. Кирилюк, учений-літературознавець).

Використовується мінімум наукових термінів, натомість не зрозумілі учням, пояснюються або уточнюються. Вивчення кожного розділу передбачає засвоєння знань із теорії літератури, визначених у навчальній програмі, це здійснюється через чітко і доступно сформульовані літературознавчі поняття. Учні засвоюють та поглиблюють теоретичні знання про літературно-мистецькі напрями, жанри прозових, поетичних та драматичних творів, художні засоби. Так, «Довідник читача» містить пояснення до виучуваних літературно-мистецьких термінів: *«Соціально-побутова повість – вид епічного твору, головна увага якого зосереджується на розкритті суперечностей і закономірностей суспільного життя, соціальній зумовленості дій і вчинків персонажів, зображенні їх у побутовому середовищі. Прототип – конкретна особа, факти життя і діяльності якої покладено в основу літературного образу. Літературний образ не є копією прототипу»*.

Активно застосовується міжпредметний, компаративний, порівняльний аналіз, показаний зв'язок української літератури з літературами інших країн. Для ілюстрації думки або під час опису характеристик епохи наводиться велика кількість імен і прикладів, що допомагає зацікавити читачів і більше зануритися у науковий пошук. Новаторство та особливості художнього методу кожного письменника аналізуються невід'ємно від контексту його епохи. Завдання для учнів сформульовані таким чином, щоб максимально спонукати читачів до самостійного аналізу творів та висловлення власних оцінних суджень, спонукають до дискусії, міркування. Отже, підручник націлює на колективне, групове, індивідуальне навчання, самонавчання, самоконтроль і самооцінювання, навчання у співпраці.

Підручник розглядається авторами як важливе, але не єдине джерело інформації для старшокласників. Читачів спонукають до пошуку додаткової інформації в інших паперових та електронних джерел для виконання навчальних завдань. Наприклад, «1. Підготуйте повідомлення «Цікаві факти з життя Панаса Мирного» й оприлюдніть його перед однокласниками й однокласницями. Можете скористатися матеріалом «Довідника цікавих фактів і корисних знань» (сайт «Dovidka.biz.ua»)). 2. Про які два роки йдеться в розмові чоловіків біля шинку (розділ «Дознався»)? Відповідь пошукайте в матеріалі курсу «Історія України», інших джерелах, зокрема в Інтернеті. 3. За Словником української мови з'ясуйте, який зміст вкладають автори роману «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» у визначення «хижа туга».

Серед запропонованих завдань є як традиційні: підготувати виступи, повідомлення, реферати, опорні конспекти, порівняльні таблиці, створити словники тощо, так і ті, що потребують додаткових знань. Наприклад, підготувати віртуальну екскурсію до музею, картинної галереї; провести опитування серед друзів у соціальних мережах; укласти бібліографічний покажчик електронних джерел; підготувати запитання до інтелектуальної гри; знайти або намалювати ілюстрації із зображенням головних героїв, підібрати музичний супровід до виразного читання або написати свою музичну композицію та інші. Досить часто учням пропонується проаналізувати поставлене питання або проблему, використовуючи міжпредметні зв'язки.

Микола Бурачек. «Влітку» (II чверть XX ст.)

Запитання і завдання

1. Розгляньте картину М. Бурачека «Влітку». Яким настроєм вона пройнята? Обміняйтеся в парі враження від зображеного.
2. Яким був задум художника? Що він хотів «сказати» глядачеві? Які засоби, прийоми застосував (композиція зображеного, світлотіньові ефекти тощо)?
3. Чи вдалося автору досягнути своєї мети? Чому ви так вважаєте?

В Україні риси імпресіонізму проявляються у творах художників-реалістів Архипа Куїнджі, Фотія Красицького. Органічно поєднав у своїй творчості краєві надбання французького імпресіонізму й елементи модерну майстер психологічного портрета Олександр Мурашко.

М. Бурачек майстерно відтворював стани природи залежно від особливостей сонячного освітлення. У найкращих творах М. Бурачека відчутний вплив французького живопису з притаманною йому високою культурою використання кольору.

Порівняння літературного твору та екранізації, наприклад завдання «Перегляньте фільм С. Параджанова «Тіні забутих предків». Що справило сильніше враження — літературний твір чи його екранізація? Чи зумів режисер передати колорит Карпат і мешканців краю?» дають змогу читачам по-іншому переосмислити літературний твір. Щоб відповісти на запитання у контексті роздумів над картиною відповідної тематики і стилістики, пропонується розглянути картину представника українського імпресіонізму М. Бурачека «На Поліссі. Вечір». Учні з'ясовують, якими мотивами вона співзвучна з новелою «Intermezzo». Водночас для візуалізації

загального враження виконують завдання: *Якби вам запропонували створити серію картин за новелою «Intermezzo», яку кольорову гаму ви використали б? Зобразіть словесно чи в кольоровій гамі загальний настрій новели.*

ВАШІ ЧИТАЦЬКІ ПРОЕКТИ

Підготуйте віртуальну екскурсію «Музей Панаса Мирного в Полтаві». Проведіть її для п'ятикласників, які вивчають оповідання Панаса Мирного «Морозенко».

ЧИТАЦЬКЕ ДОЗВІЛЛЯ

Створіть буктрейлер за творчістю Панаса Мирного чи одним із його творів. Оцініть проект за самостійно сформульованими критеріями. Ознайомте з ним однокласників, зберіть відгуки. Чи збігаються ваші оцінки? Що ви б змінили якщо будете виконувати такий проект у майбутньому?

Наскрізні змістовні лінії реалізуються у підручнику відповідно до рекомендацій навчальної програми з української літератури для 10 класу.

Різноманітні завдання і запитання для самоперевірки, а також спонукають до подальшого творчого та наукового пошуку, допомагають у розвитку логічного й образного мислення, виявленні міжпредметних та внутрішньопредметних зв'язків не лише між різними літературами, але і між літературою та історією, літературою і психологією тощо. У кожному блоці запитань і завдань є завдання, що спонукають до аналітичної діяльності, спілкування з іншими учнями, здійснення порівняння тем, ідей, образів в історичному контексті і в контексті світової літератури, використання додаткових джерел, обраних самостійно тощо.

Учні навчаються аналізувати колористику, символіку, архетипи, художні деталі, особливості художніх стилів і стилізації, метафоричного мислення; робити глибокий психологічний аналіз життя і мотивацій героїв твору; системно розглядати літературний твір.

Щоб відповісти на велику кількість запитань, учневі буде потрібно застосувати свої знання з психології і життєвий досвід, особливо коли мова йде про аналіз образів персонажів творів, які вивчаються. Це важливий досвід, який згодом буде дуже корисним старшокласникам і в дорослому житті. Досвід, отриманий під час читання творів, учні можуть використати у своєму реальному житті вже зараз. Наприклад, шукаючи шляхи подолання ситуацій, подібних до конфліктів у «Кайдашевій сім'ї», чи висловлюючи оцінне судження про те, від чого або кого залежить лад у родині.

Учням запропоновані завдання, питання, теми для творчих робіт, у процесі виконання яких активізуватиметься уява, емоції, мислення, спрямовані на поглиблення сприйняття літературного твору, що в кінцевому

результаті веде до підвищення рівня літературного розвитку школяра. Учнім пропонується широкий вибір різних видів літературної творчості – художніх, критико-публіцистичних, літературознавчих. Завдання до більшості тем пропонують учневі пояснити системи причинно-наслідкових зв'язків у контексті аналізу життя і творчості письменника або під час розбору художнього твору. Деякі з них мають психологічні особливості, спонукають до емпатії, оскільки пропонується поставити себе на місце автора.

Різними засобами реалізується прагнення авторів навчити учнів аналізувати життя і творчість письменників як з позиції літератури, так і з позиції психології, бачити світ «очима письменника» у контексті його епохи. Наприклад, *«Які події в біографії письменника можна віднести до життєвого успіху, а які — до невдач?»*, *Прослухайте «Апассіонату» Людвіга ван Бетховена. Чому ця фортепіанна соната подобалася письменнику? Обміняйтеся думками з однокласниками й однокласницями.*

Завдання, пов'язані з груповою роботою, допомагають посиленню комунікативних зв'язків у колективі. У нашому підручнику немає тестових завдань. Проте перелік запропонованих тем і запитань дуже широкий, охоплює як літературознавство та мовознавство, так і потребує розкриття філософських, психологічних та історичних аспектів. Зроблено акцент на сучасності. *«Перегляньте «Комікси за мотивами повісті І. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я» ілюстратора Наталі Таробарової. Поділіться враженнями з однокласниками, за бажання створіть власні. Режим доступу: <http://www.yakaboo.ua/komiks-za-motivami-povisti-ivananechujja-levic-kogo-kajdasheva-sim-ja.html>».*

Учневі надають можливості проявляти себе як в індивідуальній, так і в груповій роботі, налагоджуючи комунікацію з учнями молодших класів, де старші учні самі виступають в ролі лідерів і носіїв цікавої інформації з предмету та позитивних моделей поведінки. Це також впливає на процеси соціалізації і формування ціннісної сфери особистості. Авторами підручника наголошується на важливості соціальних, особистих та інших цінностей, чіткої громадянської позиції, національного самоусвідомлення і критичного мислення. На донесення цих ідей працюють як безпосередньо текст підручника, так і відповідні запитання і завдання. Підручник з літератури повинен не просто знайомити учнів з основними моментами життя письменника, його роллю в літературному процесі, не просто дати аналіз досліджуваного твору, але перш за все – викликати інтерес до творчості митця, бажання самостійно продовжити роздуми над твором. Відомості про життя письменника, загальна оцінка його особистості, що говорять про його велич і значення звичними словами, сучасного старшокласника мало

зацікавлять. Біографічні відомості повинні допомогти учневі уявити ідейно-моральне обличчя письменника у всій його широті, складності, а іноді – суперечності, підготувати до сприйняття тексту не тільки як до образного відбиття дійсності, але і як до розуміння прояву духовного життя конкретної людини. Тоді читач зрозуміє, наскільки індивідуальна природа творчості, наскільки письменницький стиль пов'язаний з його ідейно-моральними переконаннями. У кожного автора є характерна риса, що найбільше впливає на його життєву позицію і відбивається в творчості. Пошук або розкриття такої риси стане стрижнем кожної біографічної теми. Наприклад, у біографії письменників велика увага приділяється взаємовпливам життя письменника і його творчості, впливу родини на формування особистості автора, важливості освіти і самоосвіти для подальшого успіху і професійного становлення, національної свідомості і мови, еволюції письменницьких зацікавлень і ставлень до тих чи інших ідей і тем, важливості знання багатьох європейських мов, що давало можливість українським авторам реалізувати себе й у перекладницькій діяльності, тощо. Особи письменників показані цілісними і багатогранними.

«Сергій Васильківський. «Козача левада» (1893)

Весь системний аналіз світогляду провідних українських письменників того часу у контексті історичних подій підсвідомо спонукатиме учнів до власного гармонійного розвитку і відкриватиме різноманіття варіантів реалізації і творчого пошуку себе у подальшому дорослому житті. На прикладі життя і творчості багатьох письменників досліджуються взаємовпливи літератури, музики, театру, художньої творчості та інших видів мистецтва. Краще розуміння змісту художнього твору і творчого задуму автора відбувається завдяки залученню до

аналізу літературних творів музики, живопису, скульптури, театру, що закріплюється досить великою кількістю різноманітних завдань.

Усі ілюстрації, світлини, репродукції картин, графічні зображення, розміщені у підручнику, мають прямий зв'язок із текстом відповідної теми. Їхнє використання обумовлене змістовно та емоційно. Ілюстрації – важлива частина мистецького контексту, міжпредметних зв'язків. Вони допомагають

зрозуміти специфіку епохи та мистецького напрямку, розкривають світогляд письменника, підсилюють смисли, закодовані у художньому творі, створюють емоційне тло тощо.

Культурно-мистецький контекст

Вагомі зрушення в суспільно-політичному, економічному житті другої половини XIX ст. сприяли утвердженню в образотворчому мистецтві тенденції до реалістичного відображення світу. Український стиль у живописі сформувався під впливом національних культурних традицій, народної творчості, зразків народного декоративно-ужиткового мистецтва, архітектури, а також новітніх тенденцій модернізму — імпресіонізму, абстракціонізму. Одним із найяскравіших представників реалістичного напрямку в українському живописі є Сергій Васильківський. Розгляньте репродукцію картини С. Васильківського «Козача левада».

Запитання і завдання

1. Розгляньте репродукцію картини С. Васильківського «Козача левада». Поділіться своїми враженнями з однокласниками. Опишіть картину. Порівняйте свій опис із її описом в Інтернеті (Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Васильківський_Сергій_Іванович).
2. У парі чи групі підготуйте опис однієї із картин українських художників (на вибір): М. Пимоненка «Вечоріє», «Жнива в Україні», В. Орловського «Затишшя», «Український краєвид» у контексті естетики реалізму.
3. Підготуйте мультимедійну презентацію на тему «Пейзаж у літературі, музиці, живописі». Обґрунтуйте свій вибір відповідних творів мистецтва.

Метою сучасної літературної освіти є формування гармонійного типу мислення особистості, ґрунтованого на логічному й образно-інтуїтивному мисленні, створення цілісної картини світу. Національна стратегія сучасного розвитку освіти України вказує на пріоритетність виховання людини інноваційного типу мислення та культури, на формування повноцінного читача, здатного осмислювати процес читання як етап власної творчості і власного духовного розвитку, а отже — виховання духовно багатішої особистості, розвиток її художнього мислення, вміння самостійно осягати ідейно-естетичний зміст літературних творів.

Одержати підручник «Українська література. 10 клас (рівень стандарту)» для закладів загальної середньої освіти. Автори – Фасоля А. М., Яценко Т. О., Уліщенко В. В., Бійчук Г. Л., Тименко В. М. можна за адресою:

*Видавництво «Педагогічна думка»
вул. Січових Стрільців, 52-а, корп. 2
м. Київ, 04053,
Відділ навчання української мови і
літератури (044) 481 37 72;
тел.(050) 310 25 67*

Література

1. Фасоля А. М. Підручник з української літератури: погляд крізь призму засадничих ідей діяльнісного, особистісно зорієнтованого та компетентнісного підходів / А. М. Фасоля // Проблеми сучасного підручника. – 2015. – Вип. 15(2). – С. 308-317.
2. Фасоля А. М. Концептуальні засади створення підручника української літератури з урахуванням положень діяльнісного, особистісно зорієнтованого і компетентнісного підходів / А. М. Фасоля // Проблеми сучасного підручника. – 2017. – Вип. 18. – С. 231-242.
3. Тименко В. М. Сучасний підручник української літератури для 10 класу: культурно-мистецький контекст [Текст] / Валентина Тименко // Українська мова і література в школі. – 2017. – № 2. – С. 26-31